

Høvdu ikki álit á politikarunum

Politikararnir í 70'unum og 80'unum fóru ein »ørn« figgjarpolitik. Tí var tað torført hjá bankaheiminum at sleppa teimum inn í bankaheimin, sigur Birgir Danielsen, fyrrverandi foramaður í Sjóvinnubankanum, sum viðgongur, at hann var ein teir, ið mótarbeiddi ætlanunum at seta á stovn Landsbankan. – Hann hevði einki hjálp um stöðuna, sigur hann

EIRIKUR LINDENSKOV

– Um Landsbankan varð komin at virka, áðrenn hann fór í gongd í 1988, hevði ikki broytt um stöðuna, sum bankarnir og samfelagið kom út í.

Hetta sigur Birgir Danielsen, fyrrverandi nevndarformaður í Sjóvinnubankanum, Fiskasølustjóri og lögtingsmaður í viðmerking til tað, sum Atli Dam, fyrrverandi løgmaður førði fram í Sosialinum í gjár.

Atli Dam visti á, at ein av grundunum til núverandi stöðuna var, at vit í Føroyum hava verið ov illa fyrri við almennari figgjastýring. Embætisverkið var ikki nóg væl útbýgt. Hann segði eisini, at høvdu føroyskir politikarar kunnað verið samdir um føroyskan landsbanka fyrri nógvum árum síðani, so kundi kanska verið øðrvísi.

Kundu ikki standa móti øra politikkinum

Men hesum er Birgir Danielsen als ikki samdur í. Hann gevur Atla Dam rætt í, at kreftir vóru, sum mótarbeidd Landsbankanum.

– Men orsökun var tann galskapur, sum fór fram í 70'unum og í 80'unum – serliga í seinnu helvt av 80'unum, sigur Birgir Danielsen.

– Vit søgdu Landsstýrinum frá hesum fleiri ferðir – so ein landsbanki hevði als ikki hjálpt upp á hetta.

– Men hevði tað kortini ikki verið rætt at bygt út Landsbankan til tað hann er í dag, eitt sindur fyrr?

– Hetta er ein hypotetiskur spurningur – hatta havi eg onga meining um, sigur Birgir Danielsen, og hann leggur afturat, at eingin kundi standa ímóti førða figgjarpolitikkinum, sum hann kallar ørn.

Vildu ikki sleppa øra politikkinum í bankan

Birgir Danielsen viðgongur, at føroyski bankaheimurin als ikki hevði álit á føroysku politikarunum.

– Vit teirri bakgrund (førða figgjarpolitikkinum) hjá landsstýrinum í 70'unum og 80'unum, var tað ógvuliga torført at lata politiska myndugleikan koma inn á pengamarknaðin.

– Tú meinar, at politikararnir høvdu ikki verið førir fyrri at stadið fyrri hesum?

– Nei, tað høvdu teir ikki, svarar Birgir Danielsen av-

gjörður, sum leggur afturat, at júst hetta var orsökun til mótsöðuna móti Landsbankanum.

– Vil tað siga, at bankarnir ikki høvdu álit á politikarunum, sum tó vóru?

– Nei, tað høvdu vit so avgjørt ikki. Tað orðaskiftið, sum tá fór fram, prógvar hetta fullgott, sigur Birgir Danielsen.

Birgir Danielsen vil kortini ikki siga, at bankarnir betur vóru førir fyrri at standa fyrri figgjarpolitikkinum, men bankarnir høvdu ikki hug til, at sleppa tí villa figgjarpolitikkinum, sum politikararnir fóru, inn í pengaheimin eisini.

Gott samstarv við Figgjareftirlitið

Bankarnir høvdu tá gott samstarv við Figgjareftirlitið, og Birgir Danielsen vísir eisini frágreiðingini frá Ráðgevandini nevnd forsetisráðharrans, sum ár um ár var ógvuliga kritisk mótvægis til politikki, sum varð førður á vinnulívsekinum og á fløgukinnum.

Atli Dam hevur fleiri ferðir ført fram, at Ráðgevandini nevndin ongan tíð vildi tosa við landsstýrið um Fiskasølustjóra og bankarnar.

Birgir Danielsen sigur, at hetta eisini framgongur í tí, sum Eijil Mølgaard sigur við bankakanningarnevndina. Har sigur hann, at hann í hesum einki hevði at tosa við Landsstýrið um. Uppfatanin hjá honum var, at eftirlit við pengastovnum var danskt mál. – Hetta var hansara uppfatan, hóast ein onnur søk er, um hetta var rætt ella ikki, sigur Birgir Danielsen.

Langt úti

Birgir Danielsen viðgongur, at hóast samstarvið við Figgjareftirlitið var framúr gott, so fór tað at halda, tá komið varð upp í 90'ini.

– Vit vistu einki um, at Figgjareftirlitið kunnaði Føroya Banka um stöðuna í Sjóvinnubankanum. Eg visti ikki, at Eijil Mølgaard fór úr Sjóvinnubankanum og oman í Føroya Banka at siga teimum stöðuna hjá okkum, fyrr enn eg læs tað í frágreiðingini, sigur Birgir Danielsen, sum ikki hevur orð fyrri, hvussu langt út hetta er.

– Tað sæst jú í frágreiðingini, hvussu hvassliga kanningarnevndin metir hetta, hóast hon vísir á, at hon ikki skal taka stöðu til,

um hann hevur hildið seg til tagnarskyldu ella ikki, sigur Birgir Danielsen.

– Eg fái ikki, hvi Eijil Mølgaard ger hetta, sigur Birgir Danielsen.

Valdi politikarolluna

Birgir Danielsen viðgongur, at hann sjálvandi kendi stöðuna hjá Sjóvinnubankanum, men at hann sjálvandi helt tagnarskylduna, og ikki fekk brúkt vitanina í sínum politiska arbeiði.

– Hetta var sjálvandi ein óbehaglig stöða at vera í. – Tú valdi so tina rollu sum bankanevndarformaður um rolluna sum politikari?

– Ja, tað er klárt. Tað var eg noyddur til, sigur Birgir Danielsen.

Ikki roknað við so

hvassari niðurstöðu Birgir Danielsen er nøgdur við úrslitið av bankakanningini. Hann sigur, at hann hevði ventað, at úrslitið fór at verða til okkara fyrirum, men hann hevði tó ikki roknað við, at tað fór at verða so hvast ímóti Den Danske Bank og ímóti embætismonnum.

– Eg hevði roknað við, at stöðutakanin fór at verða eitt sindur bleytari, sigur hann.

Birgir Danielsen heldur, at alt hetta átti at styrkt um stöðuna hjá føroyingum.

– Vit eru als ikki kunnað um nakað sum helst. So kallaði Føroyabólkurin hevur sitið og arbeitt við einum klárt defineraðum arbeiðssetningi: At skapa eina kreppu í Føroyum fyrri at fáa okkum at skilja. Maka til frekleika..., sigur Birgir Danielsen.

Hann leggur afturat, at tað er týðuligt, at hesir menn ikki hava hildið nóg um okkum.

– Figgjareftirlitið hevur eisini havt ein ov aktivan lut í Føroyabólkinum. Teir áttu at verið meira neutralir. Skulu vit peika eftir embætismonnum, so haldi eg at Eijil Mølgaard og Petur Sylvest Larsen ikki eru serliga væl fyrri, tí teir hava tikið fleiri stig, teir ikki áttu at tikið, sigur hann.

Tosa vinarliga saman

– Hvast skal nú gerast – eiga vit at stevna nøkrum?

– Nei, tað er ikki rætt at stevna, sigur Birgir Danielsen. – Hvørjum skulu vit stevna, og hvast skulu vit stevna fyrri, spyr hann. Hann

heldur, at er nakar, sum kann stevna, so er tað Figgjargrunnurin, sum kann stevna Den Danske Bank.

– Men tað verður ringt at prógva, at Richar Mikkelsen einki visti, sigur Birgir Danielsen, sum vísir á tað, sum fram er komið um, at Richard Mikkelsen bara ornaði alt einsamallur.

Birgir Danielsen ventar ikki at nakrir pengar verða at vinna í slíkari stevning.

Vit brúkt pengarnar

Hinvegin heldur hann, at rættast er at fara undir vinarligar politiskar samráðingar við danir.

– Men skulu vit krevja allar pengarnar aftur frá donum?

– Nei, tað kunnu vit ikki. Atli Dam nevnr eitt trífýti av skuldini. Tað ljóðar sum eitt skilagott útgangsstøði, heldur Birgir Danielsen, sum vísir á, at tað hóast alt eru vit, sum brúkt hava pengarnar.

– Hvast heldur tú so um uppskotið hjá lögmanni um, at danir skulu gjalda alt, tí pengamál eru danst mál?

– Nei, hasum skilji eg púra einki av. Væl eru pengamálini donsk mál, men tað eru vit, sum hava brúkt pengarnar, og tað eru vit, sum skylda pengar til danska statin. Vit kunnu ikki soleiðis nú koma og siga, at vit onga ábyrgd hava av teimum pengum, sum vit hava brúkt!, leggur Birgir Danielsen dent á.

– Tað er fullkomiliga undirrnað, um pengarnir eru danskir ella kinesiskir – vit hava brúkt teir, og tí kunnu vit ikki leypa frá, sigur hann.

Hann vísir tó á, at vit kunnu fáa okkurt burtur úr tí klossuta mátanum, sum danir so hava viðgjørt málið upp á, og tí heldur hann, at uppskotið hjá Atla Dam er eitt skilagott útgangsstøði.

– Men eg dugi ikki at siga, hvørjar upphæddir, vit kunnu tosa um, men hetta eiga vit nú at fyrireika okkum væl uppá, og vænti eg, at tað verður uppgávan hjá serfrøðingabólkinum sum løgtingið fer at seta, og sum løgmaður hevur sett.

– Tað, sum hevur týðning er, at vit eru væl fyrireikað, væl motiverað og professi- ónel. Og at vit eru samd, sigur hann.

Meira sjálvstýri

Birgir Danielsen heldur ikki, at heimastýrisskipanin

Politikararnir megnaðu ikki at standa fyrri figgjarpolitikkinum, heldur Birgir Danielsen

nú kann halda fram.

– Tað er klárt, at heima- stýrislógin má endurskoðast. At vit nú fara at kjakast um grundhugsanina í heimastýrislógini, tað hoyrir ongastaðni heima – tað átti at verið gjørt fyrri 50 árum síðani. Nú eiga vit at syrgja fyrri at fáa hesi viðurskifti í tryggja rammu og arbeiða út frá tí.

Birgir Danielsen ivast ikki í, at vit eiga at fáa meira sjálvstýri, men hann leggur dent á, hvussu stóran týðning tað hevur, at hetta ikki verður gjørt frá degi til

dags, men at tingini verða væl fyrireikað.

– Talan má verða um eina menningartilgongd yvir fleiri ár, og í hesum sambandi kann eg ikki lata vera við at hugsa um íslendingar. Teir byrjaðu í 1874, tóku næsta stigið í 1918 og við endursamráðingum 25 ár seinni tóku teir loysing í 1944.

– Munurin millum íslendingar og føroyingar hevur tó altíð verið, at teir hava verið samdir, sigur Birgir Danielsen.

Grillkvøld fríggjakvøldið og leygarkvøldið

Nógv droyma um sól og summar og á Hotel Føroyum gera vit nakað við tað - hvørt leygarkvøld grilla vit á opnarí rist í matstovuni -

Stórt stelkarbord/Grill buffé við t.d.:

Forrættir:

- Suppa
- Ræklur
- Royktur laksur
- Marlerað øða

Høvuðsrættir:

- Ymiskir búffar
- Laksur
- Oksahárggur
- Marlerað spjót
- Marlerað kalkun
- Gamaldags rív (revelsben)

Afturvíð:

- Vel ímillum ymisk sløg av salati, pastasalat, díppi og persillusmeri
- Epli: Bakað epli, róma- bakað epli, ella chips
- Sós: Bearnalesós, pipar- sós ella soðsós

Omaná:

- Peruteria
- Ostur
- Marsipankonfekt

Fyri hvønn 175,-

Borð kann billeggast á Tlf. 17500

Hotel Føroyar
Oyggarvegur Tlf. 17500 Fax 16019